

1001-1.0130.122.2024

Analiza rzeczywistej sytuacji powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury szczebla rejonowego

Analizę sporządzono w oparciu o badanie ankietowe przeprowadzone we wszystkich 367 jednostkach na szczeblu prokuratury rejonowej, wzięło w niej udział 1170 prokuratorów, 208 asesorów, 223 asystentów prokuratora, 1644 urzędników oraz 356 innych pracowników prokuratury.

Ankieta była przygotowana na skatomizowanej platformie Modle i składała się z pytań zamkniętych (obligatoryjnych) oraz otwartych (fakultatywnych – oznaczonych jako pole nieobowiązkowe), dotyczących ogólnych zagadnień związanych z funkcjonowaniem jednostki respondentów, problemów w jej funkcjonowaniu oraz możliwości sposobów rozwiązania tych problemów.

Ponadto pytania dotyczyły osobistej sytuacji użytkownika oraz zakresu korzystania z dostępnych systemów prokuratury.

Na 367 jednostek na szczeblu prokuratury rejonowej spośród prokuratorów i asesorów aż w 321 jednostkach udzielono przynajmniej 1 odpowiedzi na pytanie zawarte w ankiecie, co dało wynik 87%, natomiast w przypadku asystentów prokuratora i kadry urzędniczej co najmniej 1 odpowiedzi udzielono w 333 jednostkach, co dało wynik 91%. Spośród osób biorących udział w ankiecie najwięcej osób zarówno w grupie prokuratorów i asesorów oraz kadry urzędniczej pozostawało w przedziale wiekowym 41 - 50 lat – 610 osób w przypadku pierwszej grupy ankietowanych oraz 738 w przypadku drugiej grupy, 282 osoby stanowiły grupę prokuratorów i asesorów w przedziale wiekowym 51 - 60 lat, 380 osób było w wieku 31 - 40, 42 osoby

deklarowały wiek powyżej 61 lat, a 64 osoby, to prokuratorzy i asesory do 30 roku życia.

W przypadku kadry urzędniczej 371 osób deklarowało wiek 51 - 60 lat, 39 osób powyżej 61 lat, 728 osób znajdowało się w przedziale wiekowym 31 - 40 lat, zaś 347 osób nie miało ukończonych 30 lat.

Wśród kadry orzeczniczej 563 osoby deklarowały staż pracy w prokuraturze w przedziale 0 - 10 lat, 425 osób w przedziale 11 - 20 lat, 255 osób w przedziale 21 - 30 lat oraz 135 osób miało staż powyżej 30 lat. W przypadku kadry urzędniczej 1150 osób deklarowało staż 0 - 10 lat, 543 osoby 11 - 20 lat, 321 osób znalazło się w przedziale 21 - 30 lat oraz 209 osób przepracowało w prokuraturze ponad 30 lat.

Stan realizacji zadań ustawowych w prokuraturze rejonowej oceniany był przez prokuratorów i asesorów dobrze – w 550 przypadkach i dość dobrze – w 466, bardzo dobrze oceniono go w 150 przypadkach oraz bardzo źle w 55.

W grupie asystentów prokuratora i kadry urzędniczej dość dobrze i dobrze oceniono ten stan w 866 i 836 przypadkach, natomiast bardzo dobrze w 294 przypadkach oraz bardzo źle w 69 przypadkach.

Oceniając stan realizacji zadań ustawowych w przypadku obydwu grup podnoszono zbyt duże obciążenie pracą, braki kadrowe, złe warunki lokalowe, zbyt duży nacisk na statystyczne rozliczanie efektywności pracy, co przyczynia się do gorszej realizacji zadań ustawowych. W ocenie ankietowanych prokuratury rejonowe obciążane są problemami, za które winny odpowiadać inne wyspecjalizowane służby.

W przypadku oceny motywacji do pracy, 435 prokuratorów i asesorów oceniło dobrze swoją motywację do pracy, 351 dość dobrze, bardzo dobrze 268, natomiast 121 oceniło ją bardzo źle. W przypadku urzędników w większości – 731 osób oceniło swoją motywację dość dobrze, 362 dobrze, 229 bardzo dobrze, natomiast 380 osób oceniło swoją motywację bardzo źle.

Odnosząc się do poziomu swojej motywacji prokuratorzy i asesory najczęściej wskazywali na brak perspektyw rozwoju zawodowego, spowodowanego brakiem instrumentów motywacyjnych i transparentnych zasad awansu. Zarzucali nierówny podział obowiązków, ograniczoną niezależność w podejmowaniu samodzielnych

decyzji, brak wsparcia merytorycznego w ramach nadzoru służbowego. Za dotkliwy uznawali brak uznania ze strony prokuratorów wyższego szczebla zawodowego.

Asystenci i urzędnicy podnosili stale wzrastające obciążenie pracą przy bardzo niskim uposażeniu, niejasne, uznaniowe kryteria nagradzania pracowników i ich awansów, złe warunki pracy i nierówny podział obowiązków.

1032 prokuratorów i asesorów oraz 1348 osób reprezentujących kadre urzędniczą odniosło się negatywnie do możliwości realizacji obowiązków służbowych w godzinach urzędowania jednostki, 346 prokuratorów i 875 urzędników stwierdziło, że jest w stanie realizować obowiązki służbowe w czasie godzin urzędowania jednostki.

Warunki pracy w jednostce w większości ocenione zostały dobrze (437 ankietowanych) oraz dość dobrze (417 osób) spośród kadry prokuratorów i asesorów, 186 osób w tej grupie oceniło je bardzo dobrze, zaś 120 bardzo źle. W przypadku kadry urzędniczej 699 osób oceniło warunki pracy dobrze, zaś 748 osób dość dobrze. Bardzo dobrą ocenę wystawiło 244 osób, zaś 172 osoby oceniły warunki pracy bardzo źle.

W obydwu grupach w większości podnoszono pozytywną atmosferę w pracy oraz wsparcie ze strony współpracowników.

Prokuratorzy odnosząc się do organizacji pracy wskazywali na brak współpracy z pracownikami sekretariatów, złą organizację pracy, brak uzasadnienia dla wyodrębnienia działu śledztw, chaos organizacyjny, brak jasnych kryteriów przy podejmowaniu decyzji kadrowych. Część ankietowanych prokuratorów wskazywała nadto na złe warunki lokalowe, brak odpowiednich narzędzi pracy w postaci ubrań ochronnych podczas uczestnictwa w zdarzeniach, zdezaktualizowany sprzęt komputerowy. Podnoszono brak dostępności komunikacyjnej dla osób z niepełnosprawnościami, niewłaściwe realizowanie obowiązków związanych z ochroną budynku, problemy z serwisem sprzątającym. Część z prokuratorów odnosząc się do warunków pracy bardzo dobrze oceniła sytuację lokalową swojej jednostki.

W przypadku kadry urzędniczej widoczna była polaryzacja stanowisk: część pracowników oceniła bardzo dobrze atmosferę w pracy, ideę digitalizacji akt, warunki lokalowe oraz wyposażenie. Natomiast druga połowa ankietowanych odniosła się

negatywnie do realiów świadczonej pracy, podnosząc trudne warunki lokalowe, brak możliwości przechowywania akt, brak klimatyzacji, wskazywano na niedoskonałości systemu digitalizacji akt.

Odpowiadając na pytanie: czy w prokuraturze jest jasna, przejrzysta i równa dla wszystkich ścieżka awansu zawodowego, 1211 prokuratorów odpowiedziało, że nie, natomiast 167 udzieliło odpowiedzi twierdzącej, podczas gdy 1526 urzędników udzieliło odpowiedzi negatywnej, przy 697 odpowiedziach pozytywnych.

Wśród najczęstszych komentarzy ze strony prokuratorów do pytania o ścieżkę awansu podnoszono brak określenia zasad awansu zarówno dla prokuratorów jak i urzędników, brak transparentnych konkursów na stanowiska funkcyjne, brak kadencyjności stanowisk funkcyjnych. Wytykano brak jasnych kryteriów, według których wskazywane są osoby delegowane do jednostek wyższego szczebla oraz przedłużający się czas delegowania bez szansy na uzyskanie etatu w jednostce, w której trwa delegacja.

Postulowano konieczność ustawowych regulacji odnoszących się do kryteriów oceny prokuratora, przy odpowiednim poszanowaniu doświadczenia zawodowego, merytoryki, zaangażowania w realizację powierzonych obowiązków. Domagano się uregulowania zasad delegacji oraz czasu jej trwania, po upływie którego byłaby możliwość uzyskania awansu do tej jednostki, bądź konieczny byłby powrót na poprzednie stanowisko.

Wśród asystentów i urzędników również postulowane były zmiany w obszarze ustalenia jasnych i transparentnych zasad awansu. Podnoszono nadto konieczność większego zróżnicowania wynagrodzenia w przypadku przeniesienia urzędnika na wyższe stanowisko.

743 prokuratorów i asesorów stwierdziło, że ilość prokuratorów wykonujących obowiązki służbowe w ich jednostce nie jest wystarczająca dla sprawnej realizacji zadań w godzinach urzędowania jednostki, 18 osób stwierdziło, że ilość ta jest nadmierna. Spośród urzędników i asystentów odpowiadających na tożsame pytanie 524 osoby stwierdziły, że liczba prokuratorów jest niewystarczająca do realizacji obowiązków,

710 osób tę liczbę oceniło jako dostateczną, 492 za wystarczającą, zaś 113 za wręcz nadmierną.

Komentując pytanie odnoszące się do ilości prokuratorów wykonujących obowiązki w jednostce podnoszono braki kadrowe, wskazywano na problem długotrwałych zwolnień, urlopów oraz przedłużających się delegacji. Postulowano mniejsze obciążenie obowiązkami prokuratorów wojskowych tak by mogli realizować obowiązki związane ze statusem oficera zawodowego. Wskazywano na niewłaściwą organizację pracy, nierówne obciążenie obowiązkami, zbyt sformalizowaną i długotrwałą procedurę konkursową przy obsadzaniu wolnych etatów.

Zdaniem ankietowanych braki kadrowe przyczyniają się do niewłaściwej realizacji powierzonych zadań w szczególności na odcinku pozakarnym. Jako znaczną dolegliwość wskazano nadmierne obciążenie dyżurami zdarzeniowymi w prokuratorach z niewystarczającą obsadą stanowisk oraz małych jednostkach.

Odnosząc się do pytania: czy ilość urzędników wykonujących obowiązki służbowe jest wystarczająca dla sprawnego i poprawnego realizowania zadań z zakresu biurowości w godzinach urzędowania jednostki, 653 prokuratorów odpowiedziało, że nie jest wystarczająca, 280 liczbę tą oceniło jako dostateczną, a 288 jako wystarczającą, 25 osób stwierdziło, że liczba urzędników jest nadmierna.

Na to samo pytanie 1237 urzędników odpowiedziało, że liczba ta nie jest wystarczająca, 452 oceniło ją jako miernie wystarczającą, zaś 384 jako wystarczającą w dostatecznym stopniu, 24 osoby stwierdziły, że liczba urzędników jest nadmierna, a tylko 126 osób uznało, że w ich jednostkach jest ilość urzędników wystarczająca do sprawnego i poprawnego realizowania zadań z zakresu biurowości w godzinach urzędowania jednostki.

Jako najczęstsze komentarze podnoszona była zbyt mała liczba urzędników w stosunku do ilości powierzonych zadań i wciąż nakładanych nowych obowiązków, w tym konieczność digitalizacji bądź archiwizacji akt kosztem realizacji bieżących czynności. Postulowano oddelegowanie grupy pracowników specjalizujących się w digitalizacji akt. Realizację bieżących zadań, zdaniem respondentów w tej grupie, utrudnia również konieczność obsługi interesantów (w zastępstwie prokuratorów).

Bardzo niskie uposażenia, bardziej dotkliwe w przypadku jednostek usytuowanych w dużych aglomeracjach, niekorzystne warunki pracy, powodują zwiększoną fluktuację kadry urzędniczej, co przyczynia się do obniżenia jakości wykonywanych obowiązków.

Odnosząc się do organizacji pracy w jednostce respondenta, 509 prokuratorów i asesorów oceniło ją dobrze, zaś 399 dość dobrze, 74 osoby stwierdziły, że organizacja jest bardzo zła, natomiast 251, że jest bardzo dobra. W przypadku grupy urzędniczej 757 osób oceniło organizację pracy dobrze, zaś 761 dość dobrze, 99 osób stwierdziło, że organizacja jest bardzo zła, a 292 osoby uznały ją za bardzo dobrą.

Ustosunkowując się do tego pytania jako przykład dobrej organizacji pracy wskazywano na pozytywne działanie kierownictwa jednostki w postaci przydzielania spraw na wokandzie autorowi aktu oskarżenia. Podkreślano dbałość przełożonych o dobre relacje wśród pracowników. Dla zobrazowania niewłaściwej organizacji pracy wskazywano: nierównomierne obciążenie zadaniami, konieczność zastępowania pracowników pozostających na długotrwałych zwolnieniach, nieprzestrzeganie planów urlopów, wydawanie poleceń bez zachowania obowiązku pisemnej formy. Jako obszar w którym postulowano zmiany wskazywano SDA, w tym ponowną analizę spraw, które winny zostać poddane digitalizacji. W ocenie ankietowanych osób jest kategoria spraw, w której można rozważyć zaniechanie zamiany analogowej formy na cyfrową, gdyż powoduje ona zbyt duże obciążenie nie tylko pracowników, ale również urządzeń elektronicznych wykorzystywanych w tym celu.

Odnosząc się do kwestii konieczności opisywania spraw długotrwałych, 861 prokuratorów i asesorów uznało ten obowiązek za niecelowy, zaś 40 za niezbędny, 240 uznało ten obowiązek jako celowy w stopniu dostatecznym, a 174 w wystarczającym. W przypadku kadry urzędniczej, 546 osób uznało ten obowiązek za zdecydowanie niecelowy, 979 za wystarczający, zaś 115 jako niezbędny, 302 urzędników postrzega taki obowiązek jako celowy.

Argumentując zajęte stanowisko wskazywano na czasochłonność takiego działania, co nie przyczynia się w żadnej mierze do merytorycznego zakończenia postępowania, powoduje nadto dezorganizację bieżącej pracy prokuratora. Obowiązek

opisywania spraw długotrwałych oceniany był jako narzędzie kontroli prokuratorów i formę wywierania presji, by dążyli oni do jak najszybszego zakończenia postępowania kosztem jakości zgromadzonego materiału. Postulowano, by obowiązek ten ograniczyć do spraw, w których czas trwania postępowania przekracza rok, natomiast w innych przypadkach przyjąć kontrole doraźne, bez konieczności comiesięcznego raportowania. Wśród opinii krytycznych wskazywano, że przewlekłość postępowania wynika z jego przedmiotu bądź okoliczność obiektywnych, rzadko jest wynikiem zaniedbania prokuratora.

Oceniając zasady obiegu pism pomiędzy jednostkami organizacyjnymi prokuratury, 453 prokuratorów i asesorów stwierdziło, że zasady te są na dość dobrym poziomie, 85 uznało system za optymalny, natomiast 293 osoby uznały, że jest nadmiernie skomplikowany i sformalizowany, 300 respondentów uznało, że jest sformalizowany i skomplikowany. Wśród urzędników 336 osób stwierdziło, że system jest optymalny, 789 uznało za dobrze zorganizowany, 718 za dość dobrze zorganizowany, natomiast 132 osoby stwierdziły, że jest nadmiernie sformalizowany i skomplikowany.

Komentując tak postawione pytanie podnoszono nadmierne sformalizowanie oraz wykorzystanie zbyt wielu form wysyłki. Postulowano całkowitą rezygnację z poczty tradycyjnej na rzecz elektronicznego obiegu dokumentów nie tylko pomiędzy jednostkami prokuratur, ale również pomiędzy sądami i jednostkami policji. Za wręcz archaiczny uznano regulaminowy wymóg aby każde pismo kierowane do jednostki wyższego szczebla było podpisywane przez przełożonego. Wskazywano nadto na nadmierną liczbę monitoringu, informacji i koordynacji, która dotyczy większości postępowań.

Odnosząc się do kwestii rozliczania wokand i czasochłonności tego zadania, 683 prokuratorów i asesorów stwierdziło, że jest ono czasochłonne, a prawie drugie tyle, bo 695 osób oceniło, że rozliczanie wokand nie zajmuje zbyt wiele czasu. Uzasadniając swoje stanowisko prokuratorzy podnosili konieczność odstąpienia od opisywania treści rozstrzygnięcia na obwołucie akt oraz wokandzie i przestanie na dołączeniu do akt wydruku z Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych. Podnoszono brak

uzasadnienia dla wywiadu posesyjnego w sytuacji, gdy tok rozprawy lub posiedzenia jest widoczny w systemie. Krytycznie oceniono losowe przydzielanie wokand, wskazywano na konieczność przydzielania wokand ze sprawami o skomplikowanej materii lub tych rozpoznawanych przed sądem okręgowym, autorom aktu oskarżenia.

Na pytanie postawione asystentom i urzędnikom o ocenę obowiązków sprawozdawczych realizowanych na polecenie prokuratur nadrzędnych, za nadmierne oceniło je 638 ankietowanych, a za optymalne 113 osób, dość dobrze do obowiązków tych odniosło się 666 osób. Spośród prokuratorów za nadmierne obowiązki te uznało 687 osób, 334 osoby uznały te obowiązki za absorbujące w znacznym stopniu, a tylko 34 osoby stwierdziły, że obowiązki te są optymalne.

Zarówno prokuratorzy jak i urzędnicy za zbędny uznali wymóg gromadzenia i przekazywania szczegółowych danych statystycznych, odnoszących się do wpływu i zakończenia sprawy ze wskazaniem sposobu zakończenia, formułowanie przez nadzór pytań o postępowania z dookreśleniem kwalifikacji i osoby, w sytuacji gdy wszelkie informacje mogą zostać z powodzeniem wygenerowane z systemu informatycznego. Skoro podsystem LIBRA umożliwia generowanie większości danych z prokuratur rejonowych wymóg opracowywania obszernych zestawień, tabel i sprawdzeń za poszczególne okresy rozliczeniowe uznano za nadmierny formalizm. Prokuratorzy kwestionowali zasadność ponawiania średnio co miesiąc poleceń szczegółowego opisywania stanu postępowań, co w żadnym stopniu nie przyczynia się do ich zakończenia, ani nie niesie za sobą wsparcia merytorycznego ze strony nadzoru. Za niedorzeczne uznano konieczność opisywania tej samej sprawy osobno w ramach nadzoru do prokuratury okręgowej i do prokuratury regionalnej w ramach koordynacji. Za niecelowe uznano obowiązki związane ze szczegółowym informowaniem o przebiegu postępowania przygotowawczego, planowanych czynnościach, przesyłania projektów postanowień o przedstawieniu zarzutów, uzgadniania wymiaru kary, przesłania aktów oskarżenia do jednostek wyższego szczebla, podczas gdy zapoznanie się z aktami postępowania przez prokuratorów nadzorujących znacznie uprościłoby i odformalizowało sprawowany nadzór. Dodatkowo formułowano zarzut przyznania zbyt krótkiego czasu na udzielenie informacji (czasem kilka godzin). Kadra urzędnicza

postulowała odejście od konieczności kserowania wielotomowych akt na rzecz akt zdigitalizowanych, dostępnych w systemie. Za konieczne uznano stworzenie dodatkowych etatów dla osób odpowiedzialnych za digitalizację akt. SDA uznano za funkcjonalny pod warunkiem digitalizacji większości spraw.

Na pytanie o czynności, które wpływają na zwiększenie obciążenia, prokuratorzy oraz asesory wskazywali nagłe i często nieuzasadnione kontrole przełożonych w okresach statystycznych. Niezasadne, wynikające z obowiązków statystycznych przystępowania do postępowań cywilnych. Negatywnie odnoszono się do scedowania przez prokuratorów prokuratur okręgowych na prokuratorów z prokuratur rejonowych obowiązku uczestnictwa w rozprawach odwoławczych przed sądem okręgowym. Szczególnie dotkliwe jest to dla prokuratorów w przypadku gdy sąd ma siedzibę w innej miejscowości niż prokuratura. Postulowano konieczność kształtowania dyżurów zdarzeniowych i tych związanych z czynnościami procesowymi w sposób, który zapewniałby większe uczestnictwo prokuratorów z jednostek wyższego szczebla.

Odnosząc się do kwestii, czy zwiększenie wynagrodzeń urzędników przyczyni się do ograniczenia ilości wakatów w jednostce, w której ankietowany pełni obowiązki, 751 prokuratorów i asesorów uznało, że przyczyni się znacząco, zaś 122 osoby uznały, że zdecydowanie nie przyczyni się, w przypadku urzędników 994 osoby stwierdziły, że znacząco przyczyni się, zaś 428 osób wskazało, że nie przyczyni się w żadnym stopniu. Ankietowani uznali, że zwiększenie wysokości wynagrodzeń przyczyni się do stabilizacji zatrudnienia kadry urzędniczej w prokuraturach rejonowych, jak również do zwiększenia zainteresowania pracą w prokuraturze osób z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem. Wskazywano, że podniesienie wynagrodzeń wpłynie na dotychczasowych urzędników mobilizująco, a jednocześnie sprawi, że praca w prokuraturze będzie atrakcyjna. Badania prowadzono również w jednostkach, w których nie ma wakujących stanowisk urzędniczych, a jeżeli się pojawią, to są natychmiast zajmowane.

Na sformułowane do prokuratorów i asesorów pytanie czy zakończenie delegacji prokuratorów delegowanych do innych jednostek organizacyjnych prokuratury przyczyni się do zmniejszenia ich obciążenia pracą, 684 osoby odpowiedziały

twierdząco, zaś 143 osoby uznały, że zdecydowanie nie wpłynie, 238 osób uznało, że wpłynie, zaś 219 osób stwierdziło, że wpłynie w minimalnym stopniu. Argumentując zajęte stanowisko ankietowani podnosili, że problemem jest paraliż jednostki spowodowany tym, że etaty delegowanych prokuratorów nie mogą być obsadzone przez nowych pracowników. Wieloletnie delegacje powodują blokowanie etatów. Postulowane jest jasne określenie kryteriów i czasu trwania delegacji, po którym prokurator byłby weryfikowany i wracał do jednostki macierzystej, bądź otrzymywał tytuł w jednostce, w której trwa delegacja. Możliwość zakończenia długotrwałych delegacji wywołała u niektórych respondentów obawę, że wraz z powrotem delegatów do jednostek macierzystych, przekazane zostaną do nich skomplikowane postępowania, które prowadzili w czasie delegacji. Osoby, które krytycznie odnosiły się do kwestii kompleksowego zakończenia delegacji podnosiły, że lepszym rozwiązaniem byłoby stworzenie nowych etatów w p.j.o.p. Wśród ankietowanych były też osoby, które wskazywały, że w ich jednostkach nie ma osób na delegacjach.

Spośród ankietowanych prokuratorów i asesorów 1224 opowiedziało się za zlikwidowaniem obowiązku opisywania spraw długotrwałych, zaś 154 osoby były za pozostawieniem tego wymogu.

Na pytanie o konieczność ograniczenia obowiązków sprawozdawczych, 1334 prokuratorów i asesorów opowiedziało się za ograniczeniem tego obowiązku, zaś 44 było temu przeciwnych. Wśród urzędników odpowiedzi pozytywnej udzieliło 1980 osób, zaś negatywnie do tej kwestii odniosły się 243 osoby.

Uzasadniając swoje stanowisko na plan pierwszy wysuwała się fraza „królowa jest tylko jedna”, bądź „statystyka królową nauk”. Podnoszono zbędność wielu danych ujętych w drukach statystycznych. W ocenie ankietowanych osób w dobie centralizacji i informatyzacji, kiedy wszystkie jednostki dysponują dostępem do danych w systemie, pracownicy nadzoru mogą sami generować informacje, bez dodatkowego obciążania pracowników jednostek niższego szczebla. Wskazywano, że na skutek utrzymującego się od wielu lat nacisku na dane statystyczne i wyniki, właśnie „walka o statystykę” jest priorytetem w codziennej pracy prokuratora, powodując, że pokrzywdzony przestępstwem schodzi na dalszy plan. Postulowano, by dokonać szczegółowej analizy

i ograniczenia mało istotnych danych podlegających sprawozdawczości. Wśród krytycznych opinii pojawiały się takie, że opisywanie spraw długotrwałych i realizacja obowiązków sprawozdawczych pochłania czas, który mógłby być efektywniej wykorzystany w merytorycznej pracy prokuratorów i urzędników.

Odnosząc się do oceny przydatności w realizacji obowiązków służbowych podsystemu Libra, 325 prokuratorów oceniło system za niezbędny, 473 za przydatny, a 373 za przydatny w dostatecznym stopniu, 44 przyznało, że nie korzysta z systemu. W przypadku urzędników 685 uznało, że system jest niezbędny, 681 osób stwierdziło, że jest bardzo przydatny, a 572 osób, że jest dość przydatny, 97 ankietowanych przyznało, że z niego nie korzysta.

Wśród prokuratorów pojawiały się krytyczne uwagi dotyczące braku dostępu do spraw innych prokuratorów. Postulowano zwiększenie dostępności do baz użytecznych z punktu widzenia postępowań przygotowawczych takich instytucji jak: ZUS, PUP, MOPS, US, NFZ, SG i inne oraz wprowadzenie do systemu formularzy użytecznych w toku postępowań na odcinku Pa/Pc. Jako wady podnoszono małą intuicyjność i przejrzystość systemu. Wskazywano na konieczność systematycznego szkolenia pracowników w zakresie funkcjonalności podsystemu LIBRA. Postulowano modyfikację systemu wyszukiwania, tak by pozwalał na wyszukiwanie spraw przy uwzględnieniu kilku kryteriów.

Komunikaty o częstych zmianach wprowadzanych do systemu są zdaniem użytkowników mało czytelne.

Spośród prokuratorów i asesorów którzy poproszeni zostali o ocenę przydatności podsystemu EOD w realizacji obowiązków służbowych, 420 oceniło go dość dobrze, 400 dobrze, zaś za niezbędny uznało go 164 prokuratorów i asesorów, 60 z nich stwierdziło że nie korzysta z podsystemu. 665 urzędników i asystentów prokuratora dość dobrze oceniło przydatność podsystemu, 615 dobrze, zaś 391 uznało podsystem za niezbędny, 198 osób przyznało, że nie korzysta z podsystemu.

Komentując tak zadane pytanie ankietowani wskazywali, że jest on bardzo użyteczny z punktu widzenia prowadzenia spraw z zakresu JRWA, potrzebny w bieżącej pracy, ale oceniano go jako skomplikowany, nieintuicyjny i nadmiernie

rozbudowany. Za zaletę uznano oszczędność papieru i tonerów oraz wyeliminowanie poczty konwencjonalnej. Podnoszono konieczność częstszych szkoleń z zakresu obsługi podsystemu. Wskazywano również, że EOD utrudnił i skomplikował wiele czynności. Nadto niechęć ze strony niektórych prokuratorów do nauki obsługi podsystemu, powoduje, że ich obowiązki w tym zakresie, zmuszeni są wykonywać urzędnicy, kosztem realizacji ich bieżących zadań.

Na pytanie o ocenę przydatności w pracy podsystemu SDA, 395 prokuratorów i asesorów stwierdziło, że jest on przydatny, zaś 243, że jest niezbędny, 360 osób uznało, że jest on przydatny w wystarczającym stopniu, 104 że jest nieprzydatny, zaś 102 osoby przyznały, że nie korzystają z podsystemu. Spośród urzędników, 396 uznało, że podsystem jest niezbędny, 585 oceniło jego przydatność w stopniu dostatecznym, zaś 536 uznało, że jest przydatny, 287 osób z tej grupy przyznało, że nie korzysta z podsystemu, a 140 osób wskazało na jego całkowitą zbędność.

Argumentując zajęte stanowisko podnoszono, że wprawdzie podsystem jest przydatny, jednak brak osób, które zajmowałyby się tylko digitalizacją akt sprawia, że wiele spraw nie jest na bieżąco wprowadzana do systemu. Wskazywano, że nawet pomimo, że akta są w całości zdigitalizowane, w dalszym ciągu przekazuje się je do prokuratury nadrzędnej, bądź sądu w wersji tradycyjnej. Jako mankamenty podnoszono funkcjonalność systemu, twierdzono, że czytanie akt jest niewygodne, trudno znaleźć poszukiwane dokumenty z uwagi na nieczytelną szatę graficzną. Zdaniem niektórych z pytanych osób w chwili obecnej podsystem jest niewykorzystany a zdigitalizowane akta funkcjonują wyłącznie jako swoiste archiwum. Postulowano, by w przypadku wszystkich postępowań kończonych aktem oskarżenia, akta były digitalizowane w pierwszej kolejności. Wskazano, że digitalizacja pozwala na przyspieszenie postępowań jako przykład wskazano sprawy, w których złożono zażalenie lub sprawy „aresztowe”, gdzie dzięki podsystemowi akta mogą być równocześnie w kilku miejscach. Krytycznie oceniono nakładane na jednostki limity digitalizacji. Postulowano by system był kompatybilny z systemem sądowym oraz, by była możliwość korzystania z systemu podczas wokand.

Zdecydowana większość ankietowanych prokuratorów, bo 906 uznała, że zwiększenie ilości asystentów prokuratora znacząco wpłynie na zmniejszenie obciążenia pracą, 217 uznało, że wpłynie, zaś 53 osoby stwierdziły, że nie wpłynie. Prokuratorzy w większości wskazywali na całkowity brak asystentów w ich jednostkach, bądź dostęp do nich w ograniczonym zakresie, przyznawali, że jeden asystent stanowi wsparcie dla wielu prokuratorów, co w znacznym stopniu wpływa na zakres i jakość pomocy. Postulowano, by jeden asystent, pod warunkiem odpowiedniego przygotowania merytorycznego, stanowił wsparcie dla dwóch, maksymalnie trzech prokuratorów.

Kiedy zadano pytanie o wzorcowy nadzór, 1283 prokuratorów i asystentów prokuratora stwierdziło, że powinien on bazować na danych z systemu PROK-SYS, zaś tylko 95 osób było zdania, że powinien opierać się na pismach do jednostek nadrzędnych. Wśród rozwiązań wskazywano na konieczność likwidacji nadzoru na rzecz przejmowania skomplikowanych postępowań przez jednostki nadrzędne. Proponowano również nadzór hybrydowy, który sprowadzałby się do uzupełnienia informacji wynikających z systemu PROK-SYS.

Wśród uwag krytycznych zwracano uwagę na iluzoryczność nadzoru, który winien polegać na wsparciu merytorycznym ze strony doświadczonych prokuratorów jednostek wyższego szczebla, a nie ograniczać się do wymiany informacji. Zaproponowano by akta spraw pozostających w nadzorze były digitalizowane w pierwszej kolejności tak, by nadzór mógł się na bieżąco z nimi zapoznawać.

Na prośbę o wskazanie innych rozwiązań wartych do wprowadzenia w jednostce postulowano zwiększenie liczby etatów zarówno dla kadry urzędniczej jak i orzeczniczej. Sprawiedliwy podział dyżurów zdarzeniowych tak, by dyżury prokuratorów z prokuratur okręgowych lub regionalnych nie były iluzoryczne. Wprowadzenie obligatoryjnego losowego przydzielania spraw do referatu prokuratora na wzór regulacji obowiązujących w sądach. Wskazywano na konieczność doprecyzowania zasad właściwości rzeczowej, sprawy winny być zdaniem ankietowanych, przekazywane do jednostek wyższego szczebla według jasno określonych kryteriów, zbliżonych do tych, które decydują o właściwości rzeczowej

w sądach, obecnie obowiązujące regulacje pozostawiają zbyt dużą dowolność w tym zakresie. Zwiększenie samodzielności prokuratora w zakresie wniosków co do kary, czy w przypadku powoływania biegłych (krytycznie oceniono konieczność uzyskania zgody PO przy wynagrodzeniu biegłego przekraczającym 3 tysiące zł). Postulowano zniesienie konieczności składania wyjaśnień przez prokuratorów, referentów spraw, w których skierowano subsydiarny akt oskarżenia. Wskazywano na potrzebę stworzenia w jednostkach osobnego działu z wyspecjalizowaną kadrą do digitalizacji akt. Wnoszono o rozważenie zasadności utrzymania wizytacji i lustracji jednostek. Wnioskowano o uregulowanie zasad wynagradzania pracowników w przypadku godzin nadliczbowych i podniesienie wysokości wynagrodzeń dla kadry urzędniczej.

Wskazywano na potrzebę prowadzenia regularnych i obowiązkowych szkoleń w zakresie nowych procedur i narzędzi oraz stworzenie platformy treningowej, na której można będzie testować wprowadzane rozwiązania.

Na prośbę o ocenę dostępności szkoleń niezbędnych do prawidłowego wykonywania obowiązków służbowych, 323 prokuratorów i asesorów uznało, że są one łatwo dostępne, 432 oceniło je jako dostępne, zaś 429 jako dostępne w wystarczającym stopniu, 56 osób oceniło jako niedostępne.

Spośród kadry urzędniczej 738 osób stwierdziło, że system szkoleń jest dostępny w dostatecznym stopniu, 342 respondentów wskazało, że jest łatwo dostępny, zaś 189 uznało go za niedostępny.

Wśród prokuratorów i asesorów najczęściej udzielaną odpowiedzią na pytanie w jakich szkoleniach chciałaby/chciałby Pani/Pan wziąć udział wskazywano na konieczność zwiększenia dostępności do szkoleń: z zakresu cyberprzestępczości i przestępstw kryptowalutowych; z dziedziny kryminalistyki w aspekcie badania miejsca zdarzenia, wykorzystania nowych technologii podczas zabezpieczania śladów takich jak, skanowanie 3D, rejestracja dronem; z zakresu opiniowania kryminalistycznego z różnych dziedzin; z zakresu psychiatrii i psychologii sądowej i śledczej, w tym wykorzystanie psychologii śledczej w praktyce operacyjnej i procesowej. Postulowano większą dostępność do szkoleń w dziedzinie przestępczości gospodarczej, wskazywano na konieczność prowadzenia specjalistycznych szkoleń

związanych z przestępczością karnoskarbową, dotyczących podatku VAT, karuzel podatkowych, związanych z zabezpieczaniem i badaniem dokumentacji finansowej. Za niewystarczające uznano szkolenia prowadzone w zakresie współpracy międzynarodowej; zasad i podstaw kierowania wniosków o ENA lub END; o międzynarodową pomoc prawną.

Większy nacisk powinien zostać położony na szkolenia rozwijające kompetencje miękkie prokuratorów, sposoby radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym.

Wśród obydwu grup respondentów dostrzeżono potrzebę prowadzenia szkoleń z pierwszej pomocy. Postulowano zwiększenie szkoleń w formie warsztatów kosztem szkoleń on-line.

Asystenci i kadra urzędnicza wnioskowali o powszechną dostępność do szkoleń z praktycznych funkcji i zastosowań systemu PROK-SYS i podsystemu LIBRA oraz tych z funkcjonalności programów biurowych Microsoft Word, Excel, Power Point i Access. Podnoszono konieczność zwiększenia dostępności do szkoleń z zakresu SDA i archiwizacji w praktycznym aspekcie.

Wśród obszarów, w których dostrzeżono konieczność podnoszenia kompetencji wskazano: zarządzanie czasem i efektywnością pracy; komunikację interpersonalną; szkolenie w zakresie negocjacji i umiejętności zarządzania zespołem, rozwoju osobistego, kreatywności i innowacji. Również w tej grupie postulowano powszechny dostęp do szkoleń z zakresu kształtowania umiejętności miękkich, zarządzania stresem i sposobów radzenia sobie z wypaleniem zawodowym.

Anna Kolińska Śnieg

prokurator